

Posudek vedoucího na diplomovou práci Rostislava Horka Etické problémy
environmentalistického pojetí člověka.

Diplomová práce se zabývá náročným tématem propojujícím vztah člověka ke svému životnímu prostředí a k etickým souvislostem vyplývajícím z tohoto vztahu. Jde o námět spíše ojedinělý, než často se objevující. Cílem práce bylo přiblížit pozici člověka v pojetí environmentalismu a analyzovat jeho etické problémy. V tomto směru se nabízí celá řada filosofických, teologických, ekonomických, politologických i biologických přístupů. Zpracování neusnadňovala ani různost, dokonce protichůdnost koncepcí jednotlivých badatelů. Autor se s tématem úspěšně vypořádal v rámci čtyř teoretických a jedné praktické kapitoly.

Východisková část je věnovaná vymezení základních koncepcí pojmání člověka antropocentrismem a biocentrismem a samostatným pojetím člověka ve významných církevních dokumentech, zejména encyklikách.

V druhé kapitole se setkáváme s vědeckým a nevědeckým náhledem na vztah člověka k životnímu prostředí. Za nevědecký směr je dnes považován environmentalismus. Jeho ústřední teze, že člověk je součástí přírody se stává neoddiskutovatelným faktem a tvoří základ, na němž se formuje samostatná politická ideologie.

Třetí kapitola se podrobněji věnuje environmentalistickému pojetí člověka jako lidské bytosti, teorii počátku a člověka, lidským právům a právům ostatních druhů a vztahu člověka a životního prostředí.

Teoretický rozbor problematiky je ukončen nastíněním etických problémů praktické realizace environmentalistického plánu. Samotný environmentalismus se považuje za eklektický konglomerát idejí a teorií ve vztahu umístění člověka na planetě a v rámci druhů. Opírá se o ekologickou inspiraci čerpající z tezí hlubinné ekologie. V rámci uvedených tezí autor vytypoval v etické rovině dvě oblasti problémů spojené s ohrožením samotné existence člověka a ohrožením jeho svobody. Celkový přístup environmentalistů je, podle autora, protikladný k antropocentrismu a konec konců je i antidemokratický.

Pátá kapitola se zabývá odpovědí na výzkumnou otázku, do jaké míry může být sociální práce ovlivněna myšlenkami environmentalismu. Za nejpodstatnější správně považuje autor hodnotovou orientaci sociálních pracovníků. Poznatky získané prostřednictvím kvantitativního šetření, zahrnujícího 52 dotazníků, byly rozděleny do čtyř problémových okruhů. První se zabýval názory týkajícími se chápání člověka a jeho pozice na Zemi, druhý praktickým vnímáním člověka, resp. klienta, třetí okruh se dotýkal globálních problémů lidstva a čtvrtý charakteristiky souboru. Výsledky ilustrovaly vliv environmentalistických myšlenek na konkrétní pracovníky pomáhajících profesí. Autor usuzuje, že vliv na ostatní společnost může být ještě větší, než na ty u kterých je možné předpokládat vyšší míru sociálního citění. Diplomová práce se zabývala málo frekventovaným tématem a prokázala vliv, který v současné době hraje teorie environmentalismu v dnešní společnosti. Autor se dobře zhostil náročného tématu, práce splňuje požadavky kladené na tento druh textu, proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 2. května 2012

dr. Ján Mišovič, CSc.